

Timo Kinnunen
Särkiniementie 16 A 41
70700 Kuopio
Finland

Jännää Jänhiälässä

Jänhiälän Matista, Jähiälän lavasta - sekä kapinanajan taisteluista Jänhiälässä

Oli se vasta menoa kun kansa innostui Jähiälän lavalla! Miehet olivat käyneet jo pari kertaa pusikossa ryypyillä rohkeutta kerätäkseen, ja naiset muuten vaan intoutuneet, ja niiden naama ja kaula punottivat lupaavasti, niinkuin demarien naispuheenjohtajalla eduskunnan täysistunnossa. Jenkan alkaessa koko lava jytisi, ja haitarin näppäinluut klotisivat! Moni saattaa ajatella, että laulussani mainittu **Jänhiälän Matti** olisi sukujaan Matikaisia. On totta, että Jänhiälässä on elänyt varmaankin useitakin Matikaisia ja Matteja. Miksei olisi? Kuten tiedämme, tarkoittaa *Matti* shakkiterminä kuollutta, mutta tässä laulussa jopa Mattikin voi saada ihan uuden elämän (varsinkin jos sattuu olemaan *Jänhiälän Matti*). Todellisuudessa Jänhiälässä ei ole koskaan elänyt gigolohahmoa, jolla olisi ollut erityisempää menestystä naismaailmassa, ja sen näkee siitäkin, että koko kylä on kuolemassa sukupuuttoon, joten kysyntää jonkinsortin omatekoiselle kylän munahessulle olisi ollut – ja on. Nykyisistä Matikaisista suuren osan sukujuuret lienevät Itä-Suomessa Taipalsaaren ja Jääsken kihlakunnissa (ennenvanhaan siis), mistä vanhimmat merkinnät on löydettävissä Viipurin läänin maakirjasta vuodelta 1543. Tällöin Matti Matinpoika maksoi Taipalsaaren Jänhiälässä, myöhemmän Joutsenon pitäjän alueella veroa, ja tästä veronmaksajasta vuoden 1546 voudintili käytti nimimuotoa Mattz Mattz(on) Matin(poi)ka. 1550-luvulta lähtien Matti Matinpoika ja hänen sukulaisensa mainitaan Matikaisina. Tähän voin vain sanoa, että Matikaisista ei ole kyse, vaan kokonaan eräästä toisesta Matista, joka ei enää asu Jänhiälässä, ja lienee nykyään taivaallisissa sotajoukoissa, ja tämä nimenomainen Matti ei ollut kovinkaan kummoinen tanssikavaljeeri – eikä erityisen hauska seuramieskään. Kyse ei ole myöskään siitä Matista, jonka punikit teloittivat Saimaan jäällä kapinan aikoihin. Saattaa olla sukua professori Pönniölle, josta olen tehnyt laulunkin. No, olipa tässä sitten kyseessä Matti eli Matti, niin ainahan Matti on laulun arvoinen. Tämän laulun innoittajana on toiminut myös **Arvo Toivolan** säveltämä ja sanoittama humppa *Naisten mies*, joka kertosaie kuuluu ”*Se on Matti, joka vie kaikki naiset kauneimmat*. Saattaa tietenkin olla, että tämännimisiä miekkosia on asuskellut ihan oikeasti Jänhiälässä, mutta tässä ei tarkoiteta heitä. En ole kuitenkaan plagioinut mitään keneltäkään, sillä Matti kuin Matti – vaikka hänet voissa paistaisit. Mikseri Netissä on tarjolla karsea tangobiisi jonka nimi on *Ilta Jänhiälässä*- todellinen tangon irtokuva. Minun laulamani versio on puolestaan humppa, ja se taas liittyy erääseen toiseen **Esko Toivosen**, eli *Eemelin* laulamaan humppaan: ”*Humppa, humppa, humppa, tättärää, tättärää, tättärää*.”

Luin joitakin aikoja sitten Suomen Sisällisodan aikuisista tapahtumista Jänhiälässä, ja kummeksuin että sinne oli sijoitettu pari tykkiäkin. Ylläolevan kuvan oikeassa alalaidassa istuu itse **Viktor Ripatti**. Kuvan ottopaikka on minulle tuntematon, mutta se voisi olla Jänhiäläkin, jossa **Ripatti** toimi päällikkönä. Ehkäpä tästä syystä valkoiset ampuivat tykeillään Jänhiälään Rauhasta (tuolloin vielä kylpylä) käsin, josta jänhiäläläiset joutuvat paniikkiin. Punaiset jättivät (taiston tuoksinassa) kylän, koska suutarikomentaja **Ripatin** mielestä kylän *ratekinen* merkitys oli vähäinen. Sittenmin kylän poliittinen väri oli voittopuolisesti kepinsinertävä, ja myöhemmin oli vaikeaa edes uskoa, että kylällä on ollut niinkin myrkyisä menneisyys. Sitä ei kenties haluta muistaa, ja varmaankin kaikki siihen viittaavat merkit on visusti hävitetty. Tosin tässä kannattaa erottaa toisistaan alati vaihtuvat joukko-osastojen asemapaikat ja liikkeet, koska ne eivät korreloi paikkakuntien todelliseen poliittiseen väriin. Siis jos vaikka Jänhiälän kylässä onkin joskus majoittanut punaisia joukkoja, niin se ei merkitse sitä, että täällä olisi ollut enemmän punaisia kuin muualla. Valitsivathan valkoisetkin Rauhan tykkiensä sijoituspaikaksi siksi, että sieltä saattoi yltää tulittamaan esimerkiksi Jänhiälää, eikä siksi, että Rauhasa olisi asuskellut paljon valkoisia. Tiedetäänhän toki, että Rauha ei ole koskaan ollut mitenkään leimallisesti poliittiselta väritään valkoinen – ainakaan sairaala-aikoihin, jolloin ammattiyhdistystoiminta pilasi koko paikan toverihengen. Taistelut lainehtivat Jänhiälässä edestakaisin muutamaan kertaan, ennekuin punikit sitten lopulta pakotettiin vetäytymään sekasorrossa aina Lappeenrantaan saakka.

Jossakin kerrottiin, että **Viktor Ripatti** oli suorittanut ratsumiespalveluksen, ja siksi ei ole mikään ihme että hän keekoilee ylläolevassa kuvassa ratsun selässä Lappeenrannassa. Kapinan loppuvaiheessa **Ripatti** pakeni aina Viipuriin saakka, mutta joku valkoisten patrulli tavoitti hänet kadulla harhailemasta, ja mies ammuttiin myöhemmin alaisineen vankileirillä. **Saul Nieminen** (joka toimi Joutsenon opiston rehtorina kun minä olin siellä oppilaana) kirjoitti tämän miehen elämäkerran

Liki Jänhiälän keskustaa

Jänhiälä on muuan kylä entisessä Joutsenossa, joka nykyisin kuuluu Lappeenrantaan. Olen lukenut *Hikipediassa* pilailumielessä tehdyn jutun Joutsenosta, jossa esiteltiin nähtävyytenä Joutsenon pilvenpiirtäjä, ja mahtava, kansainvälinen lentokenttä. Jokainenhan tietää, ettei suomalaisissa kylissä ole korkeita rakennuksia – paitsi tietenkin Savitaipaleella, jonne suunniteltiin ihan oikeasti pilvenpiirtäjää, ja jossa on se kuuluisa *Brandenburgin porttikin*. Vaikka olen itse asunut Jänhiälässä vain yhden talven ja kesän, niin tohdin silti esittää oman näkemykseni paikasta, ja sen tärkeimmistä nähtävyyksistä. Joku voisi ajatella, ja ajatteleekin, että onpa kaverilla tuossa merkilliset painotukset, mutta ei sen väliä, koska näkemys se on se huonompikin näkemys. Nuori mies muistaa asioita eri tavoin kuin vanhempi, ja tuolloin minua eivät juurikaan kiinnostaneet mahdolliset kyläläisten *intrigit*, tai kylän mahdollinen historia. Tärkeämpää oli pyörittää mielessään mitä **Valtsun kellariravintolassa** oli meneillään, ja keskittyä muihin tuonajan *Nuoren Wertherin* kärsimyksiin.

Erittäin keskeinen nähtävyys Jänhiälässä on (tietenkin) *karhukoiratalo*, jonka pihassa haukahteli ennenvanhaan äkeä karhukoira, joka tervehti aina meitä mökkimatalla. Ketju kuitenkin piti, ja ilmeisestikin koiran kohtalona oli haukahdella koko ikänsä kytkyeessä koppinsa vierellä. Se on melkein kaikkien kyläkoirien kohtalo, että eipä sen puoleen. Toisaalta tällaiset koirat jäävät vain aniharvoin auton alle, tai joutuvat suden suuhun. Kerran tosin jonkun rillaajan auto ajoi useammankin koiran yli kylän keskellä olevan maitokopin luona. On ihmeellistä ettei kukaan kuulemma käynyt kyselemässä koiraansa, vaikka niitä kuoli ryttäkässä useita. Kerran lienee tapahtunut niinkin (kun mainittu pihakoira oli jo manan majoilla), että ohikulkevat lapset näkivät talon pihassa kaksi karhunpentua, mutta lapsille oli opetettu, että pitää siirtyä rauhallisesti tulojälkiä takaisin, ja näin he välttyivät mahdolliselta onnettomuudelta. Pihassa oleva karhukoira olisi nostanut aika äläkän! Karhut kulkevat Jänhiälän kylän kautta matkallaan länteen, tai sitten itään.

Toinen merkittävät nähtävyys on ehdottomasti *saksanpaimenkoiratalo*, jonka koira oli usean kylänkoiran isä. Saksanpaimenkoira oli suuri ja niin sanotusti *hallitseva uros*. Tämä oli syytä huomioida kun joutui

joskus kulkemaan talon ohi matkalla milloin minnekin. Sisarellani oli joitakin vuosia suuri, musta koira, joka oli karjalankarhukoiran, ja tämän mainitun saksarin sekoitus. Se oli sangen komea koira, ja eli tavanomaisen kylänkoiran kytkyelämän. Ei vapaita juoksuja pitkin kylää. Ei saanut tavata tuttujaan.

Vaan nyt on kaikki niin tosin. Poissa on saksanpaimenkoira, ja jälkipolvet rillaavat rallia entisellä pellolla. Esi-isät kääntävät taivaassa (tai helvetissä) kylkeään ja ähkäisevät (niinkuin vain **Korkki** saattaisi ähkäistä, jos olisi olemassa). Joku on aikanaan tuonkin pellon metsästä raa'asta korvesta raivannut ja toivonut saavansa satoa, ja talven turvaksi evästä - mutta typerä jälkijättöinen jälkikasvu jyrää senkin piloille. Tämä nyt on tällaisten pikkukylien tulevaisuus.

Kolmas nähtävyys kylässä on ehdottomasti vanha kansakoulu, jossa asui vuosikausien ajan vanhoja puliukkoja. Vaikka heillä oli tällainen tausta, ei heistä ollut koskaan häiriöitä kylän asukkaille. Myöhemmin rakennuksessa oli mm. punttisali kylän asukkaita varten. Nykyisestä rakennuksen käytöstä en osaa mennä arvailemaan, mutta ellei se ole palanut, niin varmaankin joku siellä edelleenkin jotakin tekee. Osa Jänhiälän nähtävyyksistä on sellaisia, etten ole liittännyt niistä kuvaa tähän juttuun, koska ei niitä tässä tarvita. En ole myöskään sen tarkemmin yksilöinyt muitakaan taloja, koska en edes tiedä minkänimisiä ihmisiä niissä asuskeli, ja kuka nyt mitäkin kylässä sattui omistamaan. Koska en ole koskaan metsästännyt, jäivät kaikki *peijaiset* minulta näkemättä – ja tuskinpa olisin edes paikalliseen metsästysseuraan päässytäkään kun vanhempieni omistaman tontin pinta-ala oli vain pari hehtaaria, ja tontilla ei ollut puita ihan metsäksi asti. Minun tutustumiseni Jänhiälän kylään ja kyläläisiin oli siis sangen pintapuolista. Moniakaan kylän nähtävyyksistä ei ole enää jäljellä, kuten vaikkapa yhteenkasvaneet nuoret männyt kesämökkien varrella, siis sen niityn laidassa, jossa oli aikanaan laiduntamassa se lehmä, jonka sorkat muistuttivat keinunjalaksia, koska niitä ei oltu leikattu. Lehmä oli kotoisin talosta, jossa vieraita ei navettaan päästetty, etteivät lehmät *silmääntyisi*. Kaikenlaista taikauskoa sitä on vielä nykyäänkin! Voi siis sanoa, että monet kohteet ovat, tavallaan, lakanneet *eksistoimasta*. Tarkastellaan sitten siis sellaisia nähtävyyksiä, josta voidaan löytää ainakin viitteitä tai jäänteitä, joiden perusteella voidaan todistaa, että ainakin tietyt paikat ovat olleet olemassa. Niihin liittyvät muistikuvat ovatkin sitten oma lukunsa! Jänhiälää julkisesti netissä esiteltäessä on ollut tapana esittää kuvaa kylän keskellä olevasta maitolaiturista, johon on aina kiinnitetty myös ilmoituksia. Todellisuudessaan kyläläiset vain harvoin kokoontuvat maitolaiturilla, joten siinä ilmoittelukin lienee teholtaan vähäistä. Muuten eri kylien ja kuntien kotisivuja luettaessa tulee mieleen, että niissä on lueteltu paljon sellaistaakin, muka kylässä tai kunnassa ihmisille tarjolla olevaa, jota ei sitten löydykään jos lähtee niitä etsimään. Tulee tässä mieleeni vaikkapa **Hiski Salomaan** synnyinpaikka, *Tipsalon torppa*, joka muistetaan mainita kaikissa muka asiasta tietävissä sivustoissa. Kuitenkin, kun paikkaa lähtee etsimään Kansanien Harjunmaasta **Google Street** -auton kuvista, ei sinne näe edes tienviittaa, joka osoittaisi paikan tarkan sijainnin, ja minäkään en sitä löytänyt, vaikka oli ihan itse **Hiskin** muistomerkin paljastustilaisuudessa. Mutta Jänhiälän kylän kuulu maitokoppi löytyy **Google Street** -auton kuvaamasta aineustosta, ja siksi liitänkin sen tähän. Tietenkään kukaan kylän maanviljelijöistä ei enää tuo maitojaankaan tuohon maitokoppiin, mutta se onkin tuossa paikallaan vain kuriositeetin vuoksi, tai siksi, että se on aina ollut siinä.

Jänhiälän kylän yleiskuvaa

Olen sitä mieltä, että Jänhiälän kylästä löytyy ehkä kaunein näkemäni kylämaisema, ja että se on suorastaan idyllinen. Joku kai viljelee peltoja vieläkin, ja kylällä on tietty yleisilme, joka on saavutettu ilman pakkoa. Kansalaissodan aikaan punaisilla oli eräässä vaiheessa tukikohtansa Jänhiälän kylässä, ja punaisilla oli täällä muutamia tykkejäkin. Vaan olisin minä tällaiseen kylään saattanut jäädäkin, jos elämäntilanteeni olisi kehittynyt toisin. Oli vähän sellaisia *kutinoita* matematiikanopetuksen tiimoilta eräässä talossa, mutta minut oli jo tuomittu (vielä sitä tuolloin tietämättäni) etukäteen, ja olin mahdollisuuteni tähän mahdolliseen onneen menettänyt; raskas kivireki oli kohtalolla varattuna minunkin vedettäväkseni. Tapasin opettajatyttöä alunperin Imatran Huvikeskuksessa, joka oli torilla odottelemassa linja-autoa Joutsenoon. Juteltiin siinä koketeeraillen niitä näitä, ja samalla paikalle saapui kaksi tanssivaa nuorta tyttöä, joista toinen soitti huuliharpuullaan. Pyörähtivät siinä pari askelta, ja tanssivat sitten pois. Kaikki satunnaiset ohikulkijat huikkailivat toisilleen ystävällisesti, ja olisi voinut kuvitella heidän laulavan *All You Need Is Love*. Ilmassa oli suuren urheilujuhlan tuntua. Tuli vähän niinkuin sellainen irtonainen olo, että nyt voisi tapahtua ihan mitä tahansa, ja tumman taivaan mustuus oli lähes käsinkosketeltavaa, ja taivaalla oli tähtiä enemmän kuin koskaan. Se oli vaan tuo kohtalo, joka siinä meni ohi, muttei ottanut taaskaan mukaansa – tai kenties ottikin, mutta vei toisiin tehtäviin.

Entinen elokuvateatterin omistaja

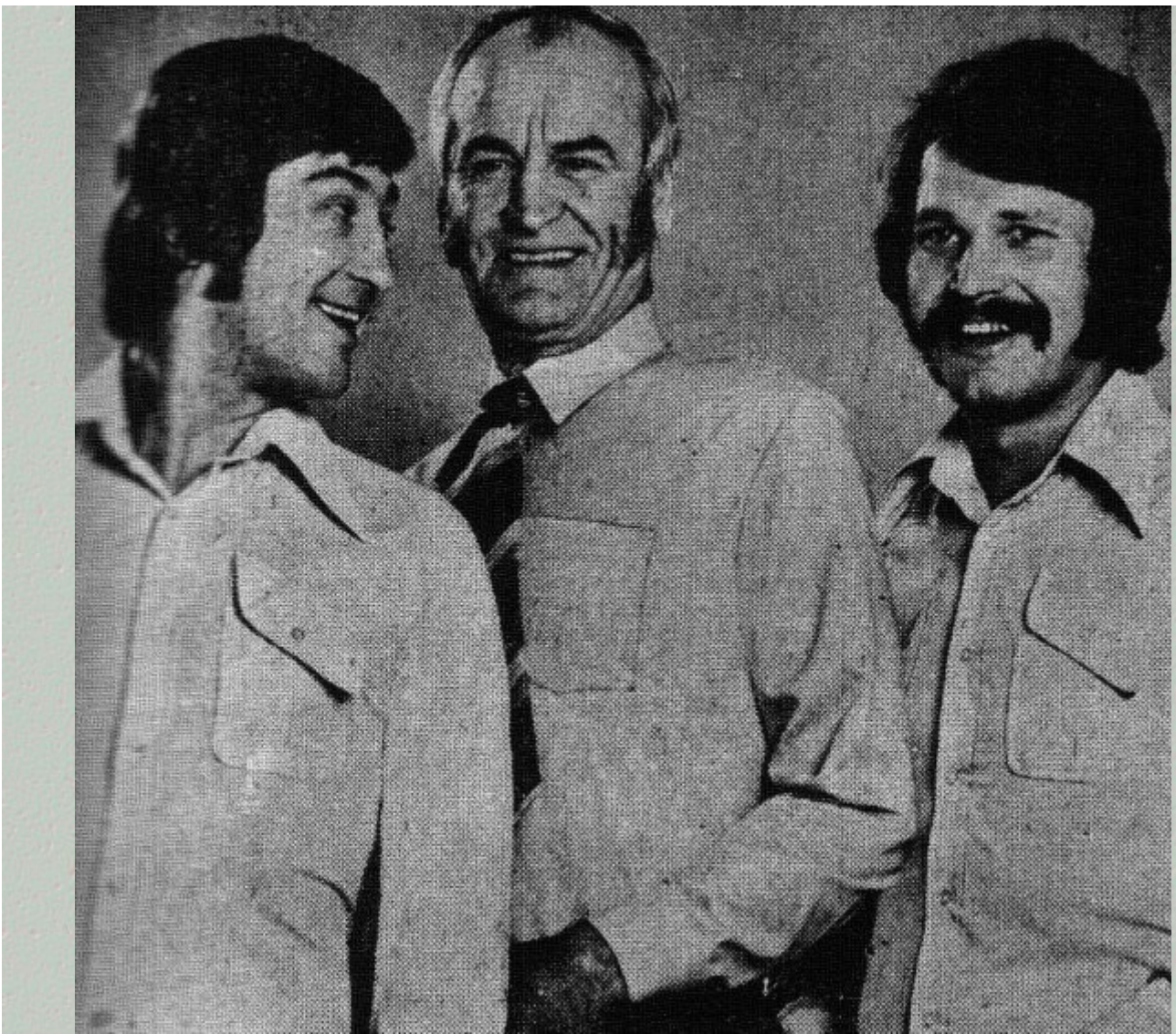

Mielestäni eräs kylän keskeisimmistä henkilöistä on entinen, Imatralla sijainneen elokuvateatterin omistaja, joka lopetetettuaan teatterinpidon osti Jämsälästä tontin, rakensi talon, ja kaivatti teatterin edessä kasvaneen suuren, täysikasvuisen puun juurineen maasta, ja tuotatti sen Jänhiälään. Symbolinen, ja uljas teko, johon vain harvat yltävät. Jokainen varmaan ymmärtää, että näin ei tee joka takarivin taavi, ja ainakin minä ymmärrän tuon puunsiirtelyn päälle, sillä silloin kun minä vaikutin kylässä, oli minulla aina joku puska pyöräntarakalla, jonka oli hakenut jostakin istuttaakseni sen tuolloin vanhempieni omistamalle tontille. Minä en kyennyt kuitenkaan noin suurisuuntaisiin siirtohankkeisiin, mutta samassa hengessä ole silti aina toiminut. Samassa hengessä. Minä ymmärrän niitä jotka arvostavat puita! Onnen voi saavuttaa vain istuttamalla vaikka päivittäin uuden puun, kuten itämaiset ihmiset tapaavat sanoa. Tien alkupäähän sijoitetuilla paasilla lienee myös yhteytensä entiseen elokuvateatteriin, kuten kahdella nuorehkolla puulla, jotka on istutettu heti paasien taakse, ja jotka ovat kasvaa rojahtaneet suuriksi puiksi. Mies puhuu näiden operaatioidensa kautta sellaista symbolista kieltä, jota kuitenkin vain harvat ymmärtävät, sillä useimmat ovat niitä, jotka puita kaatavat, kuten tulemme tässäkin jutussa näkemään. Nuo puut tuossa saattavat olla pistokkaita vanhasta puusta. Siirretty puu näyttää yhä sinnittelevän hengessä, mutta on jo hieman huonolla hapella, joten on hyvä tietää, että puun suku jatkuu.

Jänhiälän vain paikallisesti kuuluisa kolaritalo

Toinen ehdottomasti merkittävä nähtävyys on kolaritalo, johon muuan miekkonen ajoi pahki autollaan, ja talo lienee *hieman* törmäyksessä liikahtanut, ja omien havaintojeni mukaan pari alinta hirsikertaa vioittui auton iskussa. Paikallislehdissä tapauksesta kerrottiin dramatisoivassa sävyssä, ja asiaa liioiteltiin sikäli, että talo olisi siirtynyt paikoiltaan yli metrin. Se nyt on kuitenkin valetta, sillä onhan henkilöauto sen verran köykäinen taloon verrattuna, ettei talo varmaankaan paljoa hetkahda, vaikka auto törmäisi siihen kuinka lujaa tahansa. Lehtineekeri ei vain voinut kirjoittaa, että talon alimmasta kahdesta hirsikerrasta lohkesi pieni pala, ja että se kenties liikahti vähäsen - koska se ei olisi kuulostanut uutiselta. Oikea uutinen on sellainen, että siinä liioitellaan lähes kaikessa: jos jotakuta on esimerkiksi ammuttu, on tämä kimmonnut luodin iskuvoimasta metri kaupalla taaksepäin, eikä niin, että tämä olisi lysähtänyt maahan kuin tyhjä jauhosäkki. Mitä autoilemalla tapahtuneeseen törmäykseen tulee, niin autohan siinä vain hajoaa sen tuhannen pillun päreiksi, jos nyt hajoaa yhtään mikään.

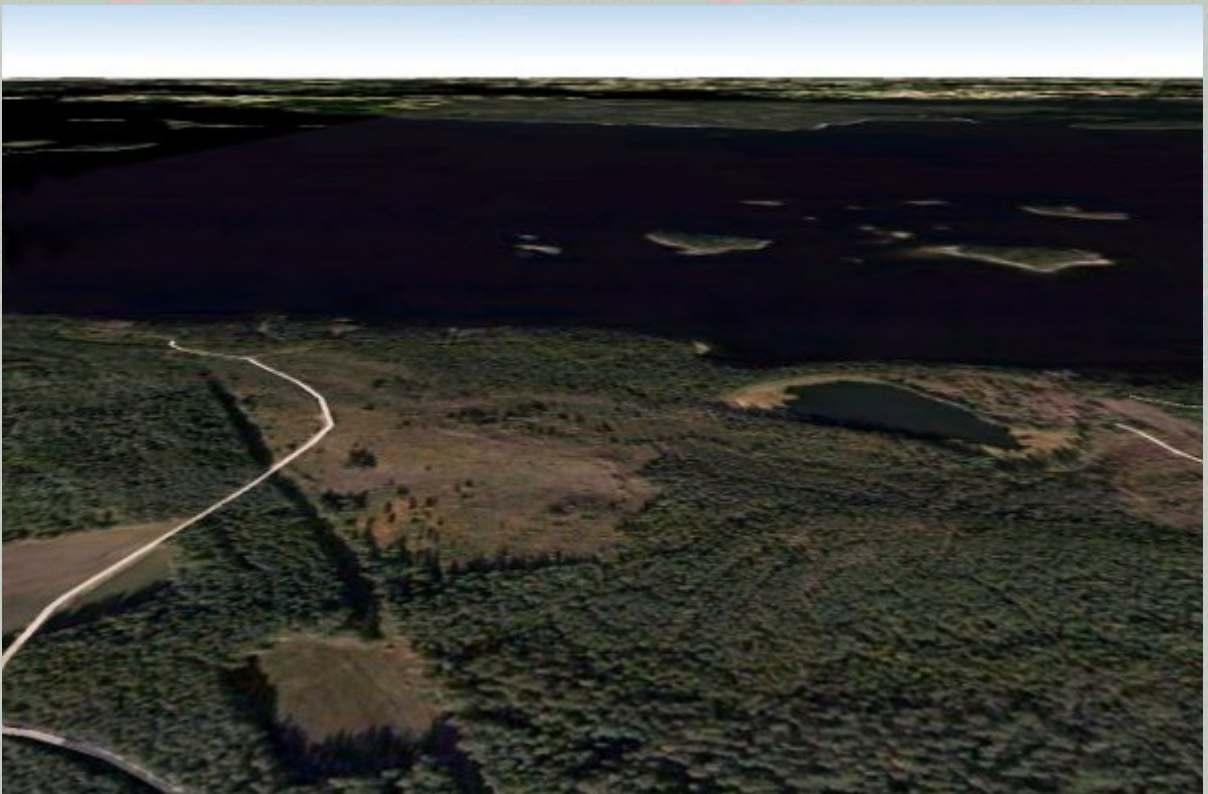
Näin muuten on. Myöhemmin samassa kohtaa kolaroi eräs eläkkeellä ollut poliisimies, jonka tunsin myös, ja joka esiintyi aikanaan *Ajanmiehen* mainoksessakin yhdessä **Ville-Veikko Salmisen** kanssa. Kyllä siinä mies kuulemma hermostui! Todellinen syy tällaisiin kolarointeihin lienee se, että rakennus on liian lähellä tietä, ja autojen liian suuri tilannenopeus kapealla hiekkatiellä. Hevospelien aikakaudella törmäystä ei olisi yksinkertaisesti voinut tapahtua, sillä yksikään normaali hevonen ei kävele tahallaan pahki jotakin taloa. Talossa ei asu enää kukaan, ja pian se kai onkin häviöön mennyt. Eivät osaa nähdä tuolla rakennuksen julkisuusarvoa, joten opetetaan se heille kädestä pitäen. Näin se matka maailmanmaineeseen alkaa. Sun hurlum hei, vaan! Heleijaa!

Kadonnut Kesäranta

Jollen nyt oikein ihan vallan erehdy, kävin riparileirin *Kesärannassa*, joka (muistaakseni) toimi tuolloin Joutsenon seurakunnan leirikeskukseksi. Nyt siitä on turhanaikaista hakea edes netistä kuvia, koska se lienee jo lakkautettu, ja maat on myyty yksityisille. Näin lähelle sitä pääsee **Google Street View** -kuvausautolla, eli tienristille saakka. Jos tuo nyt oli se sama paikka, oli siellä ranta sauna, ja pari suurempaa rakennusta, joissa asuttiin, ja joista toisessa valmistettiin ruoka, ja siellä se myös syötiin. Lähellä sijaitsee myös Hinkanranta -niminen paikka, josta löytyvät Ellinsaunat, ja Karstunranta, joka on huvila-alueeksi merkattu.

Ahneuden jäljet

Jänhiälän tietämällä muan rikas mies omisti satoja hehtaareja metsää. Joutsenossa toistettiin usein sananpartta: on ahne kuin Kaivola! Miten lienee jo manan majoille muuttanut ukkeli lienee omaisuutensa hankkinut, sitä en tiedä? Kokemuksestani tiedän, että tavallinen ihminen ei kykene säästöillään haalimaan montaakaan hehtaaria koko elämänsä aikana, ellei sitten satu perimään maata, tai onnistu pelaamaan pörssissä oikein. Rikkaaksi tullakseen on lähes aina käytettävä jonkinsortin vippaskonsteja, ja ainakin kierrettävä veroja. Tämä on fakta! Ylläolevassa **Google Earth** -kuvassa näemme selväkin selvemmin sen, että joku on hakkauttanut rikkaan miehen omistamaa ja jälkeläiselleen perinnöksi antamaa metsää rajulla kädellä. Minua tuo vain naurattaa, koska siinäähän ahneet mökkiasukkaat saivat täysin ansionsa mukaan, kun joutuvat ajelemaan mökeilleen hakkuuaukean kautta. Kestää jonkin aikaa ennekuin uusi puusto kasvaa. Kuvassa näkyy myös rikkaan miehen mailla sijaitseva lampi, joka on matala, ja jossa ainakin minun aikani oli pieni kesämökki, ja jossa asuskeli muutama majava, ja lampi oli täynnä pieniä ruutanoita. Nyt kun metsä on hakattu, on majavillakin ollut edessään totuuden hetki, kun ruokavarat ovat niukentuneet, ja rakennuspuukin on kortilla. Mihinkäs tuolta lähdet, kun edessä on mahtava Saimaa, ja takana hakkuaukeiden todellisuus.

Jänhiälän (Jänölän) tanssilava

Jänhiälän lava oli aikanaan erittäin suosittu, ja siellä käytiin paljon ympäri Joutsenoa. Suomessa tanssilavojen kohtalona näyttää olevan hiipuminen ja kuolema, koska lavojen vetäjät vanhenevat, ja nuorempia homma ei enää kiinnosta. Vaikka tanssiharrastus onkin nykyään kenties laajempaa kuin ennen, niin aktiivisesti toimivien lavojen määrä senkun vähenee. Tuollakin lavalla kävi sen parhaina vuosina esimerkiksi suosittu **Eppu Normaali**, vaikka onhan tuo siihen aivan liian pieni. Itse näin siellä kerran **Pertti Metsärin**teen yhtyeen esiintymässä. Jossakin vaiheessa näytti siltä että Jänölän taival tanssilavana olisi ohi, koska Jänhiälän miesväki vanhenee, ja tanssilavojen ylläpito vaatii esimerkiksi järjestysmiehiä ja lipunmyyjiä, sekä kaikenkarvaisia remontti-reiskoja. No, tämän lavan kohdalla näkyy käyneen sikäli hyvin, sillä uusi omistaja on myöntäväinen lavatanssien järjestämiseen jatkossakin, ja pitää lisäksi paikat kunnossa. Että sinne vaan kaikki tanssin harrastajat vain jatkossakin! Minusta kuvassa näkyvä lava näyttää melko lailla juuri siltä lavalta, jossa itse kävin 1960-luvun puolivälin tienoilla muutaman kerran. Keskellä rakennusta sijaitsevassa ulokkeessa oli soittajien pieni ”esiintymislava”, jonka molemmin puolin olivat suuret liukuovet, kuten kuvassa. Tämän lavan toiminnan jatkuminen antaa toivoa – semminkin kun koko se elinympäristö, jossa itse aikanaan elin, on suurelta osin hävitetty. Rauhaa ei enää ole sairaalana, ja sen tilanne tullut jonkinsortin kylpylä, jossa tavallisella karvahattukansalla ei ole varaa aikaansa viettää. Rauhan vieressä sijaitseva Korvenkyläkin on tavallaan Imatran lähiö, vaikka kuuluukin nykyään Lappeenrantaan. Entisestä Joutsenosta on hävinnyt lähes kaikki elämisen kannalta merkittävä, kuten

suuret sairaalat, sekä Konnunsuon vankila. Tämä Joutsenon kuihtuminen on ihme, sillä Joutsenon teollistumisaste oli vuosikymmenten ajan Lappeenrannan tasolla, ja sillä olisi ollut täydet mahdollisuudet selvittää jopa voittajana keskustajaajamien välisessä kissanhännänvedossa. Mutta nyt siis kävi näin. Tai ehän sitä mistään tiedä?

Ylläolevassa kuvassa näkyy Jänhiälän tanssilavan parkkipaikka **Google Street** -auton kuvaamana, ja jonkinlainen keltainen lippukoppi sen laidassa. Valitettavasti auto ei käynyt heittämässä kiekkaa lavan pihassa, joten ainakaan tämän kuvan perusteella olisi ollut vaikeaa päätellä mitään lavan nykytilasta. Nythän sen olemme saaneet nähdä ja kuulla. Juuri tuolla olen käynyt muutamia kertoja, ja tapailut siellä harvakseltaan joitakin tyttöjä. Joukko haalenneita muistikuvia ja siinä kaikki.

Turvautukaamme lentsikasta näpättyyn ilmakuvaan, joka on aika tuore. Kuvasta näemme selvääkin selvemmin sen, että siellä se lava olla möllöttää, ja ihan saman lammen rannalla, jossa se on aina sijainnut. Sen käyttöaste oli tosin kuvan ottohetkellä jo paljon alhaisempi kuin parhaina vuosinaan, mutta siellä se edelleenkin on. Juuri tuolla lavalla minä tapasin uudestaan sen matikanopena toimineen tytön, jonka näin aiemmin Imatran huvikeskuksessa. Jänölässä se tosin liukeni paikalta tanssien loputtua niinkuin maa olisi sen niellyt. Ei halunnut näet paljastaa sitä, että oli *jänölän kansaa*, ja asui siinä lähellä. Ja tapaisin minä tuossa tanssipaikassa myös erään **Krissen**, josta hieman myöhemmin lisää.

Entinen Jähiälän rautatieasema ja sen tieliittymä

Ylläolevassa ilmakuvassa näkyy rakenteilla olevat rautatie ja maantiesillat, joiden ali riistalla olisi tarkoitus siirtyä turvallisesti paikasta toiseen. Ilmeisestikin asia hoidetaan rakentamalla ohjaavia aitoja siltojen molemmin puolin. Tulevaisuudessa alueelle ilmaantuu kasvillisuutta ja metsää, joten ei tämä kovinkaan kauaa näytä näin kaamealta kuin kuvanottohetkellä. Kuvassa näkyy myös Jänhiälän tanssilava, sekä kuvan yläosassa varsinainen Jänhiälän kylä, ja Saimaa. Vaikka vietinkin itse tuossa mainitussa kylässä vain vajaan vuoden verran, niin muistikuvani siitä jäivät voittopuolisesti myönteisiksi. Olin noihin aikoihin Heikkisen rakennustyömaalla, ja erilaisilla työttömyystyömailla niin Korvenkylän peltoaukeilla kuin Rauhan lämpöputkityömaalla, sekä loppuajan vipparina Rauhan sairaalassa

Jänhiälässä oli ennenvanhaan ihan oma rautatieasemakin, josta löysin viimenkin valokuvan. Tyypipiirroksen (n:o 1880) suunnitteli **Hellström**, ja se on dokumentoitu – joten se olisi jopa entisöitävissä. Tämän rataosuuden asemat rakennettiin suureksi osaksi samoilla tyypipiirustuksilla, ja sen mukaan Jänhiälän asema olisi ollut kopio esimerkiksi Muukon asemasta. Jänhiälän asemalla asuskeli jonkin aikaa muuan entinen työmies Rauhan sairaalan maatilalta, joka kävi syömässä ja hakemassa evästä vanhempieni talosta siitä läheltä. On suorastaan merkillistä, ettei kukaan asemaa käyttäneistä ihmisistä ole älynnyt ottaa asemasta yhtään ainutta nykypäiviin saakka säilynyttä valokuvaa. Tosin entisiä juna-asemia on hallinnoinut *Senaattori kiinteistö*, joka on (tietojeni mukaan) ollut varsinainen susi lammasten vaatteissa, ja on vähät välittänyt asemahistorioiden tallentamisista, tai muunkaan kulttuuriperinnön vaalimisesta. Liikkeellä on ollut kaikenlaista sijoittajaa ja ruumiinryöstäjää. Toisaalta näin pieniä asemia ei ole juurikaan pantu myyntiin.

Tiedän itse suunnilleen aseman sijainnin, koska olin aikanaan hakenut aseman pihasta kirsikantaimia polkypyörällä, ja kuljettanut niitä sitten vanhempieni tontille. **Google Street** -auton kuvista en asemaa kuitenkaan enää löytänyt, mutta otaksuisin, että ylläolevassa kuvassa näkyvä tie on vienyt aikanaan aseman pihaan, ja se sijaitsi liittymätien päässä. Kumman hyvin tuo tie näyttää säilyneen, vaikka saattaa olla niinkin, että sitä on vuosien varrella hieman huollettukin, sillä vaikei asemaa enää radan varressa tässä kohtaa olekaan, niin kriisitilanteita varten on ylläpidettävä pääsyreittejä radalle. Eihän sitä koskaan tiedä, mistä niitä joukkoja junaan lastataan. Nykyisen tilanteen pohjalta tämä hypoteesi on osoittautumassa vääräksi, ja liittymää ei tulla säästämään. Varsinainen Jänhiälän risteys sijaitsee tuosta muutama sata metriä Lappeenrannan suuntaan, mutta se on muuttunut monitasoliittymäksi, koska aika moni menetti siinä henkensä, mutta samalla risteuksen maisemaa on muutettu niin, ettei sitä tunne entisekseen.

Jänhiälän juna-asema

Jänhiälän juna-asemasta on olemassa myös lyijykynäpiirros, joka auttaa hahmottamaan vielä paremmin, miltä asema näytti. Itse asiassa asema ei ole hävinnyt mihinkään, sillä sen puuaineksista koostettiin kaksi kesämökkiä. En tiedä, missä ne sijaitsevat, mutta tuskinpa näissä asema-asioissa valehdellaan, niinkun on netissä yleisenä tapana. Jos nyt joku kaipaa jotakin erityistä, jo kadonnutta juna-asemaa, niin sen rekonstruointia helpottaa huomattavasti se, että asemia rakennettaessa on käytetty samoja piirrustuksia, ja tavallaan monet asemat ovat toinen toistensa kopioita.

Yllä näet hieman tuoreemman valokuvan Jänhiälän rautatieaseman tienoilta, jonka perusteella on nähtävissä, että aseman perustuksetkin on pahoin myllätty, ja ympäristön puut on kaadettu. Siinä hävisivät samalla aseman miljöötä koristamaan istutetut kirsikkapuut, jos olivat vielä säilyneet jotenkuten hengissä aseman hylkäämisen jälkeen. Ylläolevaan kuvaan liittyi kommentti, jonka mukaan kuvassa nöäkyvöä tieliittymä poistuu kokonaan käytöstä, ja kun metsä kasvaa, ei kukaan enää tiedä, missä

Jänhiälän asema joskus sijaitti. Rautatie sensijaan säilynee tuossa vielä muutamia vuosikymmeniä, ellei kauemminkin. Kuvasta huomaamme, että metsää on hakattu rautatien toiseltakin puolen. Siellä ovat taas *kutseit* miehet olleet asialla.

Aseman sijainnin tarkassa, avaruudellisessa määrittelyssä täytyy edelleen turvautua **Google Earth** -kuviin, ja siitä näemme, että asema on sijainnut hyvin todennäköisesti juuri tuossa, maantieltä radan varteen ulottuvan tieliittymän päässä. Mutta palataan kuitenkin vielä hetkeksi omiin tanssilavamuistoihini. Tuossa sitä istuttiin, entisen juna-aseman edessä, käsi kaulalla helsinkiläisen **Krissen** kanssa, ja suudeltiin. Nuoruus oli tältä osin monasti ihanaa aikaa. Asemalla oli tuona hetkenä paljon junaa odottavia ihmisiä, mutta tuntui siltä ettei siellä olisi ollut ketään muuta kuin me. Oltiin tässä ja nyt, ja tiukujen ääni kohisi korvissa, ja taivas oli mustaa, lämmintä samettia. Tähtiä oli taivaalla kuin Titanicin kuolinyönä. Sitten juna tuli, ja vei hänet iäksi pois. Tuskinpa hän on sen koommin muistellut asemalle jäänyttä maalaispoikaa. Minä soitin sille Helsinkiin parikin kertaa, mutta koskaan se ei ollut kotona, vaan jossakin lietsussa. Olihan se kaunis, ja varmaankin erittäin suosittu. Nyt, näin vanhempana, ymmärrän, että meidän elämänkulkumme olisivat olleet liian erilaisia, ja seurustelusta olisi koitunut minulle vain murhetta ja paha mieltä. Vaikka olenkin kokenut kaikenlaista, ja enemmän kuin moni muu koskaan, olen aina edennyt kakkosvaihteella tilanteesta toiseen, enkä ole erityisen komeakaan (toisaalta komeat miehet ovat osoittautuneet hyvin usein homoiksi). Minä olen aina ollut varovainen vanha mies, ja olen päätenyt sellaisiin aatoksiin että vain koiraan voi luottaa. No, nythän kaikki lienee jo myöhäistä, ja sanoisinkin, että kun olette ihmisten kanssa läheisemmissä tekemisissä, niin puhukaa silloin kun on puhumisen aika, ja tehkää asiat silloin kun on niiden tekemisen aika, älkääkä urputtako jälkikäteen, tai haikailko mennyttä. On vain tämä hetki, ja pian sekin on mennyt menojaan. Sanon näin siitä huolimatta, että olen itse valinnut useimmissa elämän merkittävässä valintatilanteissa väärin, ja siten moni hyvältä tuntunut tulevaisuudenvision on mennyt lähinnä mustin perseeseen. Ja milläs todistat senkään, että tuota olisi koskaan tapahtunut, kun tapahtumisen puitteet on viety pois, ja kaikki tapahtuu vain omassa päässä. Joka tapauksessa se oli söötti hippityttö, ja ihmettelin kovin jälkepäin miksi juuri minä sille kelpasin, kun paikalliset tytöt nakkelivat niskojaan, mutta kukaanhan ei ole profeetta omalla maallaan.

Jänhiälän salaisen sorakuopan veräjä ja eräitä tapahtumia sen lähellä

Kun tutkin **Google Street** -auton kuvastoa rautatien toisella puolella kulkevalta kapealta hiekkatieltä (löytääkseni kadotetun rautatieaseman siltä suunnalta), havaitsin, että tien varrella oli useita portteja, jotka olivat melkein kaikki suljettuja rautaveräjällä. Kyseessä saattoivat olla salaiset kyläläisten hiekkakaivannot, tai sitten täältä on löydetty kultaa. Ehkäpä suljettujen porttien takaa löytyisi se viimeisin Jänhiälän kätetty salaisuus. Kuvausauto jättää kuitenkin (taas kerran) minut tässä kohtaa pulaan, kun pystyy näyttämään vain tien, jonka katkaisee rautapuomi. Jotakin siellä on sellaista, jonka noutaminen on haluttu estää.

Muutamassa kuvassa **Google Street** -auton perässä mennä pärjätteli mopopoika, ja ohitti sitten auton. Pojan läsnäolon voitte tarkistaa vieläkin ihan itse itse, elleivät Googlen pojat käy ottamassa uutta filmiä paikalta. Tässä hän kuitenkin on – koko komeudessaan. Luulee viävä, ettei kukaan tiedä hänen olevan täällä rillaamassa. Vaan eipä vainaskaan, nythän **KAIKKI** voivat käydä tarkistamassa pojan henkilöllisyyden kuvausauton reittejä seuraten. Jos siis vain kiinnostaa.

Varmaankin joku tunnistaa mopopojan, ja hän saa ansaitsemansa selkäsaunan turhanaikaisesta mopollarilluustaan ihan isän kädestä. Remmi laulaa rattoisasti, ja poika itkeä märenee känäjäväällä, selkäsaunan edetessä aina vaan kovenevalla pojanäänellä. Mukavaa kuultavaa, vaikkapa vain kesäillan rauhassa. Ei sitä joka paikassa sovi mopollakaan rillata. Täytyy ottaa vielä huomioon sekin, että mopo saastuttaa enemmän kuin henkilöauto, joten selkäsaunan voi antaa jo pelkästä ympäristöririkoksestakin, ja silkasta ilosta.

Samainen Jänhiälän salainen sorakuoppa ilmasta

Käydäänpäs **Google Earth** -selaimen sarviin, ja paikkaa ilmasta käsin katsomaan. No, löytyihän sieltä oikein kunnan soranottoalue, jossa mitä todennäköisimmin kuvissa näkemäni mopopojat pärtsäilivät. Radan varressa olevat puut on huolellisesti kaadettu ahneiden nykyrautatiemiesten toimesta, kuten näyttivät tulleen puut putsatuksi myös kuopan läheltäkin. Lieneekö tuossa yritetty laajentaa kuopan takana olevaa lampea, tai olisiko kyseessä ollut silkka ahneus, ja puhdas luonnonvarojen ryövääminen. Tuskinpa tuossa on ajateltu mopopoikien onnea, vaikka ne kaikki kuopat tuntuvat aina löytävänkin. Sitä emme saa koskaan tietää, mutta näemme tästä, että Jänhiälä kätkee monia salaisuuksia. Itse asiassa noita kuoppia on kaksi, joista toinen sijaitsee hieman lähempänä entistä rautatieasemaa. Soranotto on ollut erittäin tarkoitushakuista. Mutta näin sitä on onnistuttu pilaamaan (taas kerran) kaunis luonnonlampi, ja mopojen pärinän myötä myös luonnonrauha on mennyt.